

Bevraging van de gemeenten in verband met de implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning op lokaal niveau

Opdracht uitgevoerd voor Kind & Gezin
(Bestek 2010-007)

Bevindingen voor de provincie Limburg

1. Respons

- beleidsplananalyse:
 - 98,7% van de Vlaamse gemeenten: 304/308
 - **97,7% Limburgse gemeenten: 43/44**
- vragenlijstmethode:
 - 61% van de Vlaamse gemeenten: 188/308
 - **59,1% Limburgse gemeenten: 26/44**
 - 8/13 kleine
 - 9/19 middelgrote
 - 9/12 grote

2. Werd er in elke gemeente een lokale coördinator (LCO) aangesteld?

- 2.1. Aanstelling LCO?
- 2.2. Functie, takenpakket LCO
- 2.3. Conclusie
- 2.4. Om verder over na te denken ...

2.1. Aanstelling LCO ?

LCO aangesteld?	Totaal	Limburg
ja	76 (40,4%)	10 (38,5%)
neen, maar een andere functionaris neemt deze functie tijdelijk waar	51 (27,1%)	9 (34,6%)
neen en momenteel wordt deze functie ook niet door iemand anders waargenomen	61 (32,5%)	7 (26,9%)
Totaal	188 (100%)	26 (100%)

2.2. Functie, takenpakket LCO

- beperkte 'opdracht': 100/127 < 20%
 - **12/19 zijn voor <20% aangesteld**
- gecombineerde aanstelling: 118/127
 - **18/19**
- aanspreekbaar door ouders: 100/127
 - **16/19**
 - * vooral telefonisch en/of via e-mail, 7 ook permanentiemomenten
 - * merendeel tijdens kantooruren, 6 ook 1 of meer avond/week, 1 ook op zaterdag

2.2. Functie, takenpakket LCO

- beoordeling invulling takenpakket
 - vooral te weinig tijd voor:
 - voorbereiden en samenroepen LOO
 - verslaggeving / rapportering lokaal beleid
 - opvolging/voorbereiding LSB-plan
 - overleg/rapportering Prov. Steunpunt
 - inhoudelijk opvolgen domein
 - te veel tijd wordt ingenomen door: overleg/rapportering EXPOO en/of VCO

2.3. Conclusie LCO

- verschillende snelheden
- verschillende gradaties
 - omvang aanstelling
 - beoordeling takenpakket
 - ⇒ onvervulde 'steun'behoefte inzake omvang een invulling van de aanstelling
 - aanspreekbaarheid door ouders (?)
 - ⇒ uitbreiding wenselijk (?)

7

2.4. Om verder over na te denken ...

'Via het Lokaal overleg kinderopvang kom je met heel wat actoren in contact die met gezinnen en opvoeding bezig zijn. Het is goed om van deze contacten te vertrekken en hierop verder te bouwen. We moeten wel oog hebben voor de groep jongeren 12j-18j dat deze niet uit de boot vallen. Daarom zijn er nauwe contacten met de jeugd Dienst van de gemeente.'

8

3. Hoe staat het met het lokale overleg opvoedingsondersteuning en eventuele samenwerkingsverbanden die daaruit verder kwamen?

- 3.1. Opgestart?
- 3.2. Organisatievorm?
- 3.3. Betrokken actoren van het LOO
- 3.4. Thema's van het LOO
- 3.5. Beoordeling functioneren LOO
- 3.6. Conclusie
- 3.7. Om verder over na te denken ...

9

3.1. Opgestart?

LOO opgestart?	Totaal	Limburg
ja	64 (34%)	11 (42,3%)
lokaal overleg opvoedingsondersteuning is nog niet opgestart, maar opvoedingsondersteunende thema's worden wel in een ander overlegorgaan opgenomen	87 (46,3%)	13 (50%)
lokaal overleg opvoedingsondersteuning werd nog niet samengesteld en het thema opvoedingsondersteuning wordt ook niet in een ander overlegorgaan opgenomen	34 (18,1%)	2 (7,7%)
geen info	3 (1,6%)	0
Totaal	188 (100%)	26 (100%)

10

3.2. Organisatievorm LOO

- LOO (11):
 - vooral naast (5) of geïntegreerd (4) in LOK
 - vooral middelgroot: 5 tot 10 deelnemers
- OO in ander overlegorgaan (13):
 - voorzien dat naast (2) of geïntegreerd (5) in LOK
 - nemen/ondersteunen wel degelijk opvoedingsondersteunende initiatieven
 - (folder) opvoedingswinkel, info-avonden (al dan niet schoolgebonden, multicultureel), lezingenreeksen, week van de opvoeding enz.

11

3.3. Betrokken actoren van het LOO

- betrokkenen
 - **gedecreeteerde actoren zijn veelal relevant**
 - sporadische uitz.: lokale politie en huisartsen
 - **andere betrokken actoren:**
 - buitenschoolse KO, LOK, schoolopbouwwerk, LOP, Prov. Steunpunt, CCGZ, DC, integratiedienst, mutualiteit ...
 - **top 5 van aanwezige (soms/regelmatig) actoren**
 - OCMW, Gezinsbond, VCO, K&G, ouderverenigingen/scholen/CLB
 - **meest frequent gerapporteerd als zijnde afwezig**
 - huisartsen, lokale politie

12

3.4. Thema's van het LOO

- behandelde thema's, vooral:
 - info-uitwisseling diensten/voorzieningen in de gemeente
 - planning opvoedingsondersteunende acties en/of activiteiten
 - kerntaken LOO vastleggen
- 'ontbrekende' thema's:
 - omgevingsanalyse
 - gemeenschappelijke visie op OO ontwikkelen
 - info-uitwisseling diensten/voorzieningen in regio

13

3.5. Beoordeling functioneren LOO

- merendeel (8/11) functioneert overwegend goed tot heel goed
- (mede) dankzij:
 - wat er al was
 - goed functionerend overleg
 - reeds opvoedingsondersteunend aanbod
 - actoren:
 - aanwezigheid, inzet, betrokkenheid
 - in het bijzonder: OW, gemeentelijke afdeling
 - inhoudelijke werking:
 - uitvalsbasis voor themawerkgroepen

14

3.5. Beoordeling functioneren LOO

- LOO is vooral:
 - afstemmingskanaal voor betrokken actoren
 - informatie-uitwisselingsorgaan
- LOO slaagt erin om, draagt bij tot:
 - samenwerkingsverbanden te creëren om op lokaal vlak acties/initiatieven te nemen
 - grotere bekendheid opvoedingsondersteunende initiatieven voor ouders
 - grotere bekendheid opvoedingsondersteunende initiatieven voor professionelen
 - invloed te hebben op lokale besluitvorming

15

3.5. Beoordeling functioneren LOO

- maar ook belemmeringen laten zich gelden
 - vooral inzake de betrokken actoren:
 - omvang: te veel – te weinig
 - inzet: te beperkt
 - rendement: te beperkt (meerwaarde voor iedereen?)
 - uitzonderlijk ook:
 - te veel vergaderingen
 - gebrek aan middelen
 - gebrek aan 'slagkracht':
 - nemen van beslissingen
 - infrastructuur en middelen voor werking verwerven

16

3.6. Conclusie LOO

- verschillende snelheden
 - verschillende gradaties
 - intensiteit
 - functioneren
 - inhoudelijk
 - actoren
 - praktisch-organisatorisch
- => organisatievorm op maat van gemeente (?)

17

3.7. Om verder over na te denken ...

'De deelname en aanwezigheid van de VCO en de provinciale verantwoordelijke opvoedingsondersteuning bevordert de werking van het LOO. Zo krijg je ideeën vanuit andere gemeenten, van mensen die zicht hebben op hoe het in andere gemeenten loopt. Dat is een positief gegeven.'

18

4. Hoe staat het met de afstemming van het aanbod op de lokale behoeften en kenmerken van de gezinnen?

4.1. Zicht op opvoedingsondersteunende behoefte?

4.2. Aanbod

4.3. Conclusie

4.4. Om verder over na te denken ...

19

4.1. Zicht op opvoedingsondersteunende behoefte?

- 14/26 geen zicht op die behoefte
- 7/26 deden behoeftepeiling
 - 6 bij professionelen
 - 4 bij ouders
- gemeenten met een LOO:
 - 9/11 namen thema behoeftepeiling op
 - 6/11 namen thema omgevingsanalyse op

20

4.2. Aanbod

- Initiatiefnemers
 - merendeel vanuit samenwerking (bv. naburige gemeenten, provinciaal)
 - 8/26 enkel vanuit eigen gemeente
- Aard van het aanbod
 - top 5: advies verstrekken (18), consultatieruimte (18), info ter beschikking stellen of voorlichting geven (17), ouders sensibiliseren over opvoedingsthema's (16), ouders met kinderen tussen 3 en 12 jaar (16)
 - maar ook: thema-avonden voor ouders (15) en initiatieven voor 0-3 jaar (15)
 - 20/26 beschikken over loket

21

4.2. Aanbod

- Kansengroepen
 - 19/26 hebben een specifiek aanbod
 - zowel bovenlokale (16) als lokale (12) initiatieven
 - zowel allochtone (10) en kansarme (10), gezinnen, eenoudergezinnen (9), NSG (7), illegalen/vluchtelingen (6)
- Bekendmaking van het aanbod
 - brede waaier aan geschreven informatiekanaalen ...
 - ... ook persoonlijke contacten

22

4.3. Conclusie afstemming van het aanbod op de lokale behoeften en kenmerken van de gezinnen

- 'gangbaar' aanbod
 - dat aan behoefte, ook van kansengroepen, tegemoet komt?
 - advies en informatieverstrekking

23

4.4. om verder over na te denken ...

'De ervaring leert dat alle ouders nood hebben aan meer ondersteuning. Voor sterke ouders is dit gemakkelijker te realiseren, dan voor kansengroepen. Bij deze laatste is heel wat personeelsinzet nodig ... en is de ondersteuningsvraag veel complexer. De vrees is dan ook dat eliteprojecten model zullen staan voor 'opvoedingsondersteuning' terwijl de grootste noden in kwetsbare gezinnen niet worden ingelost met een 'loketfunctie'.

24

(5) In welke mate heeft men de handleiding lokaal overleg opvoedingsondersteuning als ondersteunend ervaren ?

Handleiding Lokaal Overleg en andere ondersteuningsmogelijkheden

- 5.1. Ondersteuningsmogelijkheden
- 5.2. Verbeterpunten
- 5.3. Conclusies
- 5.4. Om verder over na te denken ...

25

5.1. Ondersteuningsmogelijkheden

- Handleiding Lokaal Overleg: 38% Vl. gemeenten
 - 50% van de Limburgse gemeenten: 13/26
- Andere ondersteuningsmogelijkheden:
 - 19/26 VCO en 19/26 Provinciaal Steunpunt
 - 12/26 (boven)lokale hulpverleningsinstanties
 - 9/26 VVSG en 8 EXPOO
 - zowel ‘persoonlijk contact’ (gesprek, e-mail), online-info, studiedagen/vorming

26

5.2. Verbeterpunten

- 8/26: tekort aan ondersteuning
 - financieel (3)
 - informatie aanstelling LCO en organisatie LOO (3)
- 4/26: ‘negatieve aspecten’ bij implementatie
- 13/26: formuleren verbeterpunten
 - financieel: Vlaamse overheid (9), gemeente (2)
 - LOO: organisatie ondersteunen, werken aan gezamenlijke communicatie (ook bovenlokaal)
 - aanbod: uitbreiding tot niet-centrumsteden, kwaliteitslabel
 - meer afstemming op gemeentelijke verlangens

27

5.3. Conclusie ondersteuningsmogelijkheden

- veelheid aan ‘geraadpleegde’ ondersteuningsmogelijkheden ...
- ... maar blijft ontoereikend
 - lokaal en bovenlokaal
 - beperkte financiële middelen
 - onvervulde informatiebehoefte

28

5.4. Om verder over na te denken ...

‘Iedereen die in het werkveld staat is zich er van bewust dat er heel veel bestaat. Ontsluiting van informatie en coördinatie van acties kan de sector enkel ten goede komen.’

29

6. Een ‘good practice’

Hoe een kleine gemeente tot de implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning komt

- intergemeentelijke samenwerking van 4 gemeenten, waarvan één centrumstad
- niet één LCO, maar duobaan:
 - ambtenaar van de gemeente van de dienst Welzijn
 - ambtenaar van het OCMW: hoofdcordinator buitenschoolse opvang
 - => betere samenwerking tussen gemeente en OCMW
 - => ook kansgroepen kunnen beter aan bod komen

30

6. Een 'good practice' ... (vervolg)

- aanwerving personeelslid voor de invulling van de opvoedingswinkel
- in samenwerking met / ondersteuning van opvoedingswinkel in centrumstad
- blijvende ondersteuning vanuit de opvoedingswinkel voorzien
=> werking optimaliseren

31

7. Meer info?

- bevindingen van de implementatie van het decreet op lokaal vlak:
http://www.hig.be/documenten/Onderzoeksrapport_Implementatie_decreet_OO.pdf
- evaluatie van het decreet opvoedingsondersteuning: eindrapport Kind & Gezin:
http://www.expoo.be/sites/default/files/kennisdocument/2010-10_def_eindrapport_evaluatie_decreet_tcm149-73756.pdf

32